RÅDETS BESLUT (Gusp) 2021/1143

av den 12 juli 2021

om Europeiska unionens militära utbildningsuppdrag i Moçambique (EUTM Moçambique)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionen, särskilt artiklarna 42.4 och 43.2,

med beaktande av förslaget från unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, och

av följande skäl:

(1) I sina slutsatser av den 22 april 2020 gav rådet en övergripande ram för unionens och medlemsstaternas engagemang i Moçambique och samordning med andra intressenter. Rådet betonade i synnerhet att det säkerhetsmässiga och humanitära läget i Cabo Delgado kräver omedelbar uppmärksamhet, samtidigt som full respekt för de mänskliga rättigheterna säkerställs.

(2) Den 30 mars 2021 godkände kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik (Kusp) en politisk ram för krisstrategi i Cabo Delgado och ansåg att en åtgärd inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken (GSFP) skulle vara lämplig, inriktad på utbildning av och bistånd till Moçambiques försvarsmakt, inom ramen för unionens integrerade strategi för krisen i Cabo Delgado.

(3) Genom en skrivelse av den 3 juni 2021 välkomnade Moçambiques president utplaceringen av ett icke-verkställande GSFP-uppdrag i Moçambique för att hjälpa landet att bygga upp försvars- och säkerhetsstyrkornas kapacitet att på ett effektivare sätt hantera säkerhetsrisker och humanitära risker i Cabo Delgado.

(4) Den 28 juni 2021 godkände rådet ett krishanteringskoncept för ett eventuellt militärt GSFP-utbildningsuppdrag i Moçambique, tillsammans med en möjlig stödåtgärd för tillhandahållande av annan utrustning än militär utrustning eller plattformar som utformats för att åstadkomma dödligt våld, i syfte att stödja Moçambiques väpnade styrkor så att de kan sättas in i Cabo Delgado. Det konceptet betonade att det planerade GSFP-uppdraget bör vara ett av verktygen i unionens integrerade strategi för krisen i Cabo Delgado tillsammans med stöd till fredsbyggande, konfliktförebyggande och dialogstöd, humanitärt bistånd och utvecklingssamarbete, samt främjandet av agendan för kvinnor, fred och säkerhet. I konceptet betonades vidare unionens politiska och strategiska mål att stödja utplaceringen av professionaliserade moçambikiska försvars- och säkerhetsstyrkor, vilket möjliggör närvaro av ansvarsskyldiga brottsbekämpande organ för att skydda civilbefolkningen och göra det möjligt för ansvarsskyldiga statliga strukturer att återvända till och tillhandahålla sina tjänster över hela Cabo Delgado. I detta sammanhang noterar rådet det gemensamma meddelandet från Europeiska kommissionen och den höga representanten om EU:s tredje handlingsplan för jämställdhet.

(5) Kusp bör, under ledning av rådet och den höga representanten utöva politisk kontroll över GSFP-utbildningsuppdraget i Moçambique (EUTM Moçambique), tillhandahålla strategisk ledning och fatta lämpliga beslut i enlighet med artikel 38 tredje stycket i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget).

(6) Det är nödvändigt att förhandla fram och ingå internationella avtal om statusen för de enheter och den personal som leds av unionen och om tredjestaters deltagande i EUTM Moçambique.

(7) Enligt artikel 41.2 i EU-fördraget och i enlighet med rådets beslut (Gusp) 2021/509 ([1]) om inrättande av en europeisk fredsfacilitet ska de driftsutgifter som uppkommer till följd av det här beslutet och som har anknytning till militära frågor eller försvarsfrågor belasta medlemsstaterna.

([1]) Rådets beslut (Gusp) 2021/509 av den 22 mars 2021 om inrättande av en europeisk fredsfacilitet och om upphävande av beslut (Gusp) 2015/528 (EUT L 102, 24.3.2021, s. 14).

(8) I enlighet med artikel 5 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), deltar Danmark inte i arbetet med att utarbeta och genomföra sådana unionsbeslut och unionsåtgärder som har anknytning till försvarsfrågor. Danmark deltar därför inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark, och deltar inte i finansieringen av denna insats.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Uppdrag

1. Unionen ska genomföra ett militärt utbildningsuppdrag i Moçambique (EUTM Moçambique) för att stödja en effektivare och mer ändamålsenlig insats av Moçambiques försvarsmakt med anledning av krisen i Cabo Delgado i enlighet med människorättslagstiftning och internationell humanitär rätt.

2. Det strategiska målet för EUTM Moçambique ska vara att stödja kapacitetsuppbyggnaden av de enheter inom Moçambiques försvarsmakt som valts ut för att bilda en framtida snabbinsatsstyrka, så att de kan utveckla den hållbara kapacitet som krävs för att återupprätta säkerhet och trygghet i Cabo Delgado.

3. För detta ändamål ska EUTM Moçambique

a) tillhandahålla militär utbildning för de utvalda enheterna inom Moçambiques försvarsmakt och deras ledning, inbegripet operativ förberedelse, specialiserad utbildning, inbegripet om terrorismbekämpning, och fortbildning och utbildning om efterlevnad av människorättslagstiftning, internationell humanitär rätt, inbegripet skydd av civila, och respekt för rättsstatsprincipen,

b) stödja utvecklingen av befäl- och kontrollstrukturer och mekanismer för snabbinsatsstyrkan, såsom en hållbar operativ cykel, och utbilda snabbinsatsstyrkans ledning i att utföra sina uppgifter i enlighet med sitt operativa mål,

c) som en del av utbildningsplanen, om utrustningen, som ska vara annan utrustning än militär utrustning eller plattformar som utformats för att åstadkomma dödligt våld, tillhandahålls genom en av unionens stödåtgärder, utbilda de utvalda enheterna så att sådan utrustning används och underhålls korrekt,

d) i nära samordning och samråd med Moçambiques myndigheter inrätta en kunskapshanteringscykel för att följa de utbildade enheternas beteende när de väl har utplacerats i Cabo Delgado, och bedöma deras efterlevnad av människorättslagstiftning och internationell humanitär rätt.

4. EUTM Moçambique ska bidra till unionens lägesuppfattning om säkerhetssituationen i Moçambique, särskilt i Cabo Delgado. Uppdraget ska tillhandahålla sakkunskap och rådgivning till unionens delegation i Maputo i militära frågor.

5. EUTM Moçambique ska samordna verksamheten med unionens delegation i Maputo, Förenta nationerna (FN) och icke-statliga organisationer som är närvarande i Moçambique, i synnerhet för att genomföra en jämställdhets- och människorättspolitik till stöd för uppdraget och för att säkerställa samstämmighet med unionens stöd på andra relevanta områden.

Artikel 2

Utnämning av EU:s uppdragschef och EU-uppdragets styrkechef

1. Direktören för den militära planerings- och ledningskapaciteten (MPCC) ska vara uppdragschef för EUTM Moçambique.

2. Brigadgeneral Nuno LEMOS PIRES utnämns härmed till EU-uppdragets styrkechef för EUTM Moçambique.

Artikel 3

Utseende av plats för uppdragshögkvarteret

1. MPCC ska vara den statiska ledningsstrukturen på den militärstrategiska nivån utanför operationsområdet, som är ansvarig för den operativa planeringen och genomförandet av EUTM Moçambique.

2. Uppdragsstyrkans högkvarter för EUTM Moçambique ska förläggas till Moçambique och ska verka under ledning av EU-uppdragets styrkechef.

3. En stödenhet för uppdragsstyrkans högkvarter, med säte i Bryssel, ska ingå i MPCC till dess att MPCC har nått full operativ kapacitet.

Artikel 4

Planering och inledande av EUTM Moçambique

Ett beslut att inleda EUTM Moçambique ska antas av rådet efter det att uppdragsplanen och insatsreglerna för EUTM Moçambique har godkänts.

Artikel 5

Politisk kontroll och strategisk ledning

1. Kusp ska under ansvar av rådet och den höga representanten utöva den politiska kontrollen och strategiska ledningen av EUTM Moçambique. Rådet bemyndigar härmed Kusp att fatta lämpliga beslut i enlighet med artikel 38 i EU-fördraget. Det bemyndigandet ska omfatta befogenheten att ändra planeringsdokumenten, inklusive uppdragsplanen, och befälsordningen. Det bemyndigandet ska också inbegripa befogenhet att fatta beslut om utnämningen av EU-uppdragens efterföljande styrkechefer. Behörigheten att fatta beslut om målen och, tillämpningsområdet för och avslutandet av EUTM Moçambique, samt de allmänna villkoren för genomförande av dess uppgifter, ska ligga kvar hos rådet.

2. Kusp ska regelbundet rapportera till rådet.

3. Kusp ska regelbundet erhålla rapporter från ordföranden för EU:s militära kommitté (EUMC) om hur EUTM Moçambique genomförs. Kusp får om lämpligt bjuda in EU:s uppdragschef och EU-uppdragets styrkechef till sina möten.

Artikel 6

Militär ledning

1. EUMC ska övervaka att EUTM Moçambique genomförs korrekt under ansvar av EU:s uppdragschef.

2. EUMC ska regelbundet erhålla rapporter från EU:s uppdragschef. EUMC får om lämpligt bjuda in EU:s uppdragschef och EU-uppdragets styrkechef till sina möten.

3. Ordföranden för EUMC ska fungera som den primära kontaktpunkten för EU:s uppdragschef.

Artikel 7

Enhetlighet i unionens reaktion och samordning

1. Den höga representanten ska säkerställa genomförandet av detta beslut och dess förenlighet med unionens yttre åtgärder som helhet, inklusive unionens utvecklingsprogram och dess humanitära bistånd.

2. Utan att det påverkar befälsordningen ska EU-uppdragets styrkechef få lokal politisk vägledning från chefen för unionens delegation i Moçambique.

3. EUTM Moçambique ska samordna sin verksamhet med medlemsstaternas bilaterala verksamhet i Moçambique och med andra internationella aktörer i regionen, särskilt FN, Afrikanska unionen (AU) och Södra Afrikas utvecklingsgemenskap (SADC), bilaterala aktörer, däribland Förenta staterna, och med viktiga regionala aktörer.

Artikel 8

Tredjestaters deltagande

1. Utan att det påverkar unionens beslutsautonomi eller enhetliga institutionella ram får tredjestater inbjudas att delta i EUTM Moçambique i enlighet med Europeiska rådets relevanta riktlinjer.

2. Rådet bemyndigar härmed Kusp att uppmana tredjestater att erbjuda bidrag och att fatta vederbörliga beslut om godtagande av föreslagna bidrag på rekommendation av EU:s uppdragschef, i samråd med EU-uppdragets styrkechef, och EUMC.

3. Närmare villkor avseende tredjestaters deltagande ska omfattas av avtal, som ska ingås i enlighet med artikel 37 i EU-fördraget och i överensstämmelse med förfarandet i artikel 218 i EUF-fördraget. Om unionen och en tredjestat har ingått ett avtal om upprättande av en ram för tredjestatens deltagande i unionens krishanteringsuppdrag, ska bestämmelserna i det avtalet tillämpas inom ramen för EUTM Moçambique.

4. Tredjestater som lämnar betydande militära bidrag till EUTM Moçambique ska ha samma rättigheter och skyldigheter som de medlemsstater som deltar i EUTM Moçambique när det gäller den löpande förvaltningen av EUTM Moçambique.

5. Rådet bemyndigar härmed Kusp att fatta lämpliga beslut om inrättande av en bidragande länders kommitté för det fall att tredjestater ger betydande militära bidrag.

Artikel 9

Den EU-ledda personalens status

Statusen för de enheter och den personal som leds av EU, inbegripet immunitet, privilegier och andra garantier som krävs för att deras uppdrag ska kunna genomföras och fungera smidigt, ska vara föremål för ett avtal som ingås enligt artikel 37 i EU-fördraget och i enlighet med förfarandet i artikel 218 i EUF-fördraget.

Artikel 10

Finansiella arrangemang

1. De gemensamma kostnaderna för EUTM Moçambique ska förvaltas i enlighet med beslut (Gusp) 2021/509.

2. Referensbeloppet för de gemensamma kostnaderna för EUTM Moçambique ska uppgå till 15 160 000 EUR. Procentandelen av det referensbelopp som avses i artikel 51.2 i beslut (Gusp) 2021/509 ska vara 30 % för åtaganden och 15 % för betalningar.

Artikel 11

Projektcell

1. EUTM Moçambique får ha en projektcell som ska fastställa och genomföra icke-verkställande projekt. EUTM Moçambique ska, i tillämpliga fall, samordna, underlätta och ge råd om projekt som medlemsstater och tredjestater genomför på eget ansvar inom områden som rör uppdragets mandat och till stöd för dess mål.

2. Om inte annat följer av punkt 3 ska EU:s uppdragschef vara bemyndigad att använda finansiella bidrag från medlemsstater eller tredjestater för att genomföra icke-verkställande projekt som konstaterats komplettera EUTM Moçambiques övriga insatser på ett konsekvent sätt. I sådana fall ska den europeiska fredsfacilitetens operationsförvaltare, efter godkännande av den kommitté som inrättats genom beslut (Gusp) 2021/509, ingå ett avtal med dessa stater som särskilt omfattar de särskilda förfarandena för att hantera eventuella klagomål från tredje parter gällande skador som orsakats av EU:s uppdragschefs handlingar eller försummelser vid användningen av de finansiella bidragen från dessa stater.

3. Under inga omständigheter får unionen eller den höga representanten hållas ansvarig av de bidragsgivande staterna till följd av en handling eller försummelse från EU:s uppdragschefs sida vid användningen av finansiella bidrag från dessa stater.

4. Kusp ska samtycka till godkännandet av ett finansiellt bidrag från tredjestater till projektcellen.

Artikel 12

Utlämnande av uppgifter

1. Den höga representanten ska vara bemyndigad att till tredjestater som är associerade till det här beslutet, i tillämpliga fall och alltefter EUTM Moçambiques behov och i enlighet med rådets beslut 2013/488/EU ([2]), lämna ut säkerhetsskyddsklassificerade EU-uppgifter som EUTM Moçambique ger upphov till

a) upp till den nivå som anges i de tillämpliga informationssäkerhetsavtal som har ingåtts mellan unionen och den berörda tredjestaten, eller

b) upp till nivån ”CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL”, i andra fall.

2. Den höga representanten ska även vara bemyndigad att, beroende på EUTM Moçambiques operativa behov och i enlighet med beslut 2013/488/EU, till FN, AU, SADC och Förenta staterna lämna ut säkerhetsskyddsklassificerade EU-uppgifter som EUTM Moçambique ger upphov till upp till nivån ”RESTREINT UE/EU RESTRICTED”. Det ska i det syftet upprättas nödvändiga överenskommelser mellan den höga representanten och behöriga myndigheter för FN, AU, SADC och Förenta staterna.

3. Om det föreligger ett bestämt och omedelbart operativt behov ska den höga representanten även vara bemyndigad att i enlighet med beslut 2013/488/EU till värdstaten lämna ut alla säkerhetsskyddsklassificerade EU-uppgifter som EUTM Moçambique ger upphov till upp till nivån ”RESTREINT UE/EU RESTRICTED”. Det ska i detta syfte upprättas överenskommelser mellan den höga representanten och värdstatens behöriga myndigheter.

4. Den höga representanten ska vara bemyndigad att till tredjestater som är associerade till detta beslut lämna ut alla icke säkerhetsskyddsklassificerade EU-handlingar med anknytning till rådets överläggningar angående EUTM Moçambique vilka omfattas av sekretess enligt artikel 6.1 i rådets arbetsordning ([3]).

5. Den höga representanten får delegera de befogenheter som avses i punkterna 1–4 samt befogenheten att ingå de överenskommelser som avses i punkterna 2 och 3 till tjänstemän vid Europeiska utrikestjänsten, till EU:s uppdragschef eller till EU-uppdragets styrkechef.

Artikel 13

Ikraftträdande och avslutande

1. Detta beslut träder i kraft samma dag som det antas.

2. EUTM Moçambique ska avslutas två år efter det att uppdraget har nått full operativ förmåga.

([2]) Rådets beslut 2013/488/EU av den 23 september 2013 om säkerhetsbestämmelser för skydd av säkerhetsskyddsklassificerade EU-uppgifter (EUT L 274, 15.10.2013, s. 1).

([3]) Rådets beslut 2009/937/EU av den 1 december 2009 om antagande av rådets arbetsordning (EUT L 325, 11.12.2009, s. 35).

3. Detta beslut ska upphöra att gälla samma dag som uppdragshögkvarteret för EUTM Moçambique stängs i enlighet med de planer som har godkänts för avslutande av EUTM Moçambique och utan att det påverkar förfarandena för revision och redovisning av räkenskaper för EUTM Moçambique, vilka fastställs i beslut (Gusp) 2021/509.

Utfärdat i Bryssel den 12 juli 2021.

På rådets vägnar
J. BORRELL FONTELLES
Ordförande